

Szoláris Magyar

A szoláris magyar egy alternatív írásformája a magyar nyelvnek, a mi a szóképzésre és az agglutinációra építve ábrákon keresztül közöl mondanivalót. Ez magyarul úgy hangzik, hogy nem csak belülről szép, mint az anyanyelvünk, hanem latin betűk helyett kívülről is esztétikus, naprendszer-szerű szimbólumokkal és szavakkal dolgozik. Ez a dokumentum bemutatja a szoláris magyar alapjait, amit ha valaki töviről hegyire átrág, saját maga is fog tudni így módon írni.

Észrevételt, visszajelzést, javaslatot és minden egyebet várok a horvathvilko@gmail.com email címre.

Tartalom

- 0. Bevezető
- 1. Betűk
- 2. Szavak
 - o 2.1 A szótő
 - o 2.2 Névmások
 - o 2.3 Mutatók
 - o 2.5. Létige és tagadás
 - o 2.6. Összetett szavak
- 3. Toldalékok
 - o 3.1 Képzők
 - 3.1.1. Igeképzők
 - 3.1.2. Főnévképzők
 - 3.1.3. Melléknévképzők
 - 3.1.4. Igenévképzők
 - o 3.2. Jelek
 - 3.2.1. Igéhez illeszkedő jelek
 - 3.2.2. Főnévhez illeszkedő jelek
 - 3.2.3. Melléknévhez illeszkedő jelek
 - o 3.3. Ragok
 - 3.3.1. Igeragozás
 - 3.3.2. Esetragok
 - 3.3.3. Egyéb ragok
- 4. Mondat
 - o 4.1. Mondatok felépítése
 - o 4.2. Határozott névelő
 - o 4.3. Kapcsolatok jelölése
- 5. Kivezető

(0.) Bevezető

Valamikor 2019 tavaszán kiselőadást kellett tartsak a Magyar Etimológiai Szótárról nyelvtanórára. Szerintem akkor szerettem meg a magyar nyelvet igazán, olyannyira, hogy az egyik általam leglátogatottabb weboldal valószínűleg a

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-etimologiai-szotar-F14D3>

(csak ajánlani tudom egyébként). Feltehetően hozzájárult a nyelvészet iránt érzett érdeklődésemhez néhány korai Disney sorozat, de főleg a Rejtélyek Városkája, úgy Tolkien általában, a zseniális magyar tanáraink, és a barátaim, akik kibírják a napi 2-3 nyelvtani vagy etimológiai magyarázatimat.

Mindenesetre idővel elkezdtem foglalkozni titkosításokkal (bár azt 10 éves korom óta csinálom már), neográfiával, mesterséges nyelvekkel, különleges számrendszerekkel, és idővel, 2022 novemberében megszületett a gondolat:

„Milyen jó lenne már, ha létezne egy olyan írásforma, aminek az elsődleges célja az, hogy szépen néz ki, és illeszkedik a magyar nyelvtanra!”

És ezt a gondolatot követte a **szoláris magyar**.

Ez dokumentum bemutatja a nyelv használatát, a betűktől a mondatokig. Ez a projekt nincsen készen, és soha nem is lehetne, hiszen a magyar nyelvnek sok formája van, legyen az valamiféle tájszólás, idegennyelvű szavakkal fűszerezett szleng vagy szaknyelv, esetleg nyelvújítás előtti kósz nyelv- és hangtannal rendelkező szöveg. Például, a „nákolásra” nincsen külön jel, ahogyan a Q, X, Y, W betűkre se (még), vagy például az archaikus „-nd” jövőidő jelére.

Ennek fényében van néhány arany szabály, amit érdemes szem előtt tartani a szoláris magyar használata közben, ezek a következők:

1. Ha valamire nincs külön szimbólum, használd az adott csoport alap szimbólumát, vagy csak írd betűket!

Képzőkből azért van ennyi, mert a köt ígénkből lehet képezni a kötél, kötő, kötés, kötöz, kötöző, kötözés, kötelez, kötelék, kötelem és a köteg szavakat is, így szükséges, hogy egyértelmű legyen, melyikről beszélünk az adott mondatban. Ha hirtelenjében nincsen nálad a tábla, nincsen rá szimbólum, akkor használd a legegyszerűbb főnév, ige, melléknév stb. szimbólumokat! Abban az esetben, ha egy szót nem tudod, hogy hogyan kéne ragozni, nyugodtan kiírhatod egyszerűen betűkkel, hiszen úgy is értelmezhető.

2. Ha valami nem egyértelmű, hogy hogyan kéne csinálni, nyugodtan találd ki!

A szoláris magyar konzisztens jelrendszert használ, a kérdésekkel kapcsolatos dolgokat például mind hullámos vonal jelzi. Ha valami nem derül ki ebből a dokumentumból, abszolút lehet új szimbólumokat használni, hiszen a dekódolás során a már meglévő magyar tudásunk kipótolja a hiányos információkat.

3. Az elsődleges cél, hogy minden jól nézzen ki!

Nyugodtan formáld kedvedre a toldalékokat, betűket, hiszen messze van a tökéletestől ez a nyelv. A legfontosabb, hogy szépen nézzen ki, ha neked történetesen az I betűre van egy jobb ötleted, akkor használd azt!

(2.) Szóalkotás

(2.1.) A szótő

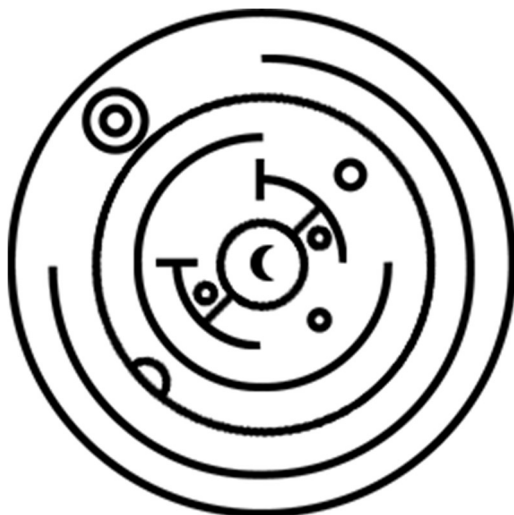
A szóalkotás elve alapján a szoláris magyar ábécé betűit a szótőben használjuk, minden más toldalék (képzők, jelzők, ragok) egyedi szimbólummal rendelkeznek (lásd: 3.). Ezeken kívül néhány különleges típusú szó (például névmások és kérdőszavak) szintén egyedi jelzést kapott.

A szavakat belülről írjuk kifelé, a betűket bármilyen irányban elforgatva. A szó közepén négy szimbólum jelenhet meg, amelyek a szófajt jelölik. Ezek a ♦ (főnév), ☾ (ige), ☉ (melléknév), és ① (határozószó).

Ennek példájára az *alma* szó a következő képpen néz ki:

Az igéket az egyes szám harmadik személybeli alakjában kell felírni, ikes igéknél az -ik nélkül:

kiabál

(2.2.) Névmások

A névmások gyakorisága miatt külön szót kaptak, sőt, szoláris magyarban írva több névmást különböztetünk meg, mint az eredeti nyelvben. A hagyományos E/1 – T/3 névmásokon kívül van még külön szimbólum a formalitásra, a mutatásra és a tárgyiasságra is.

Egyes szám, első személy (E/1)	
Egyes szám, második személy (E/2)	
Egyes szám, harmadik személy (E/3)	
Többes szám, első személy (T/1)	
Többes szám, második személy (T/2)	
Többes szám, harmadik személy (T/3)	
Formalitás jele (pl. maga/ön, tiszteletteljes beszéd harmadik fél iránt)	
Tárgyiasság jele (pl. ez, az)	
Mutatás jele (pl. az, ő ott)	

Az egyes szám és a többes szám jele nem különálló, ezek a szimbólumok kombinálандók egymással. Például valahogy így:

Mi (én és te)	
Mi (én és ők)	
Ti (te és te, akihez mind beszélek)	
Önök (Ön és ő, akihez nem beszélek)	
Az (mutatás + tárgyiasság)	

Jelenleg az *ön* és a *maga* között nincs különbség, tetszés szerint lehet jelentéktelen pontokkal díszíteni a névmást, hogy különbséget tegyünk a kettő között.

(2.3.) Kérdőszavak

Alapvetően a magyarban sokféle kérdőszót használunk, de a legtöbb csupán egy másik kérdőszó ragozott alakja (például *mi* + *ért*). Ezeket a szavakat ugyanúgy ragozzuk, mint az összes többi. Lásd a ragozás (3.) fejezetet. A következő kérdőszavakat különböztetjük meg:

Mi	Ki	Hol	Hogy
			

(2.4.) Mutatók és egyszerű határozószavak

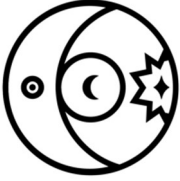
Ez talán a legprimitívebb része a szoláris magyarnak. Eleve elég furcsa része a nyelvnek, szófaji, morfológiai meg minden egyéb szempontból olyan *izé*, így jelenleg nincsen tökéletes megoldás rá. A jelenlegi megoldás például nem különbözteti meg az *amolyan* meg *olyan* szavakat. Ha nem akar összejönni a mondat ezzel a megoldással, akkor csak vedd figyelembe az első arany szabályt, vagy használj összetett szavakat!

Tehát a feladatunk jelenleg annyi, hogy fogjuk a kérdőszavakat, kicseréljük a belső hullámos vonalat körre, és meg is volnánk. Az *ez* és *az* szavak névmások, így külön határozószót nem kapnak, ebből kifolyólag például az *ezért* ragozott névmás lesz, nem pedig határozó. Bizonyos helyzetekben ráakjuk még a mutatók jelét (mint a névmásoknál, 2.2.) és ugyanúgy ragozhatjuk, mint a kérdőszavakat, hogy változtassunk a jelentésén.

Itt	Ott	Így	Úgy	Ami
				

(2.5.) Létige és tagadás

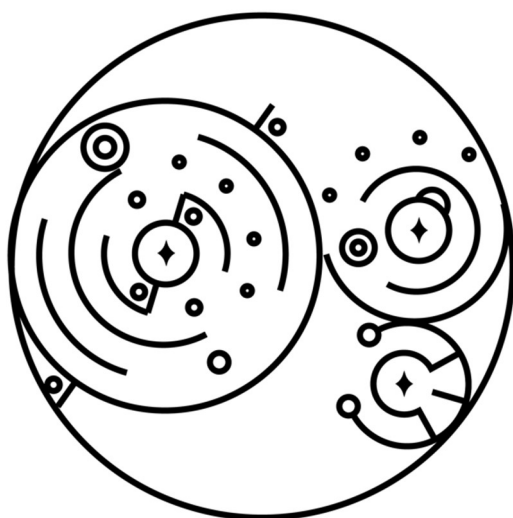
A létige (*van*) és a *nem* szó saját szimbólumot kapott, egyszerűen azért, mert így jobban néz ki, és elég gyakran használjuk őket. Lehetne még szavakat adni ehhez a listához, például a különféle kötőszavakat (*és*, *is*, *még*, *stb.*), azonban csakúgy mint a határozószavak és mutatók, erre egy jó megoldás még várat magára.

Létige	Tagadás jele / Nem
	

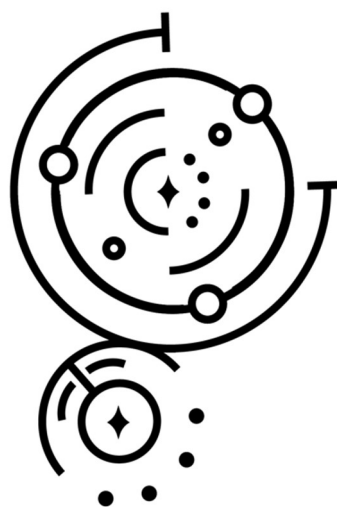
(2.6.) Összetett szavak

A hagyományos magyarral ellentétben, a szoláris magyar szabadabban értelmezi az összetett szó fogalmát. Összetett szónak számítanak (az összetett szavakon felül) az igezőtő ige, a komplex névmások és kötőszavak, illetve bármi egyéb, amit tudunk kisebb egységekre bontani.

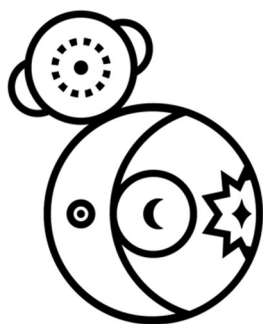
Egy összetett szó úgy keletkezik, hogy két szót egymás mellé írunk. Alapvetően ez is elég lenne, azonban az átláthatóság érdekében bekarikázzhatjuk az egészet, vagy szaggatott vonallal összeköthetjük őket. Utóbbi kettő azért előnyös, mert például az igezőtők esetében, ha megfordul a szórend és már külön kéne őket írni (lentebbi példában szóközzel van elválasztva, lásd 4.1), ez az összeköttetés megmaradhat. Kötőjeles szavakat itt nincsenek, tulajdon neveket leszámítva, azokat egyszerű vonallal kapcsoljuk össze. Alább néhány példa:

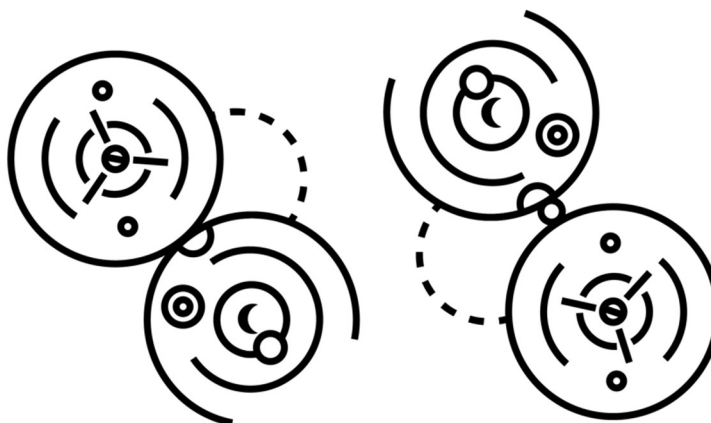
kerékpárút

rendőr

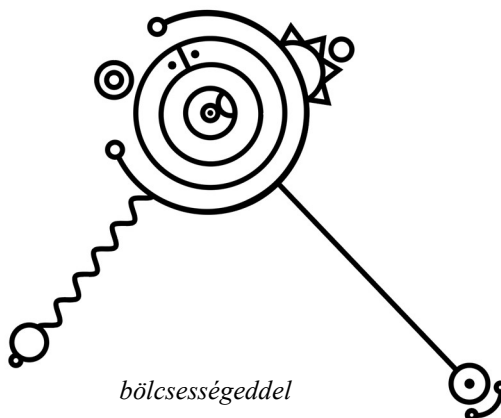
nincs (nem van)

felmász(ik) / mász(ik) fel

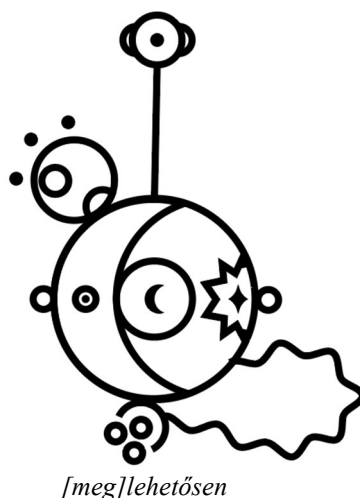
(3.) Toldalékok

A magyar agglutináló nyelv, toldalékokra alapszik. Erre épül a szoláris magyar is. Háromféle ragot különböztetünk meg: képzők, jelek és ragok. Íme egy szó, amiben mind a három jelen van:

A szabály a következő: a képzőket közvetlenül a szóhoz csatoljuk, a jeleket hullámos vonallal kötjük, a ragokat pedig egyenes vonallal.

Abban az esetben, ha valamiért a hagyományos képző-jel-rag sorrend felborulna, az adott jelet vissza kell „kanyarítani” a szótőhöz, a képzők hierarchiájába beépítve, lásd 3.1.

(3.1.) Képzők

A képzők sokszínűsége miatt közel 100 különféle képzőt különböztetünk meg a szoláris magyarban. Ez bonyolítja a helyzetet, ugyanis mindegyikre különböző szimbólumot kell alkalmaznunk. Ezt leszámítva a folyamat elég egyszerű, csak írjuk a megfelelő szimbólumot a szóra. Ha egy szóban több képző is lenne, óramutatóval megegyező irányban kell őket olvasni és írni, a kör irányától kezdve (a kör irányát annak nevezzük, amerre „halad”, vagyis a mondatbeli csatlakozásának iránya, lásd 4.). A következő oldalakon található a képzők (nem teljes) listája.

Igeképzők		
Gyakorító igeképzők / Folyamatos cselekvés		
-gat/-get	szólítgat, cserélget	
-g, -og/-eg/-ög	csattog, mekeg, zümmög	
-ong/-eng/-öng	hajlong, terjeng, düllöng	
-ász(ik)/-észik	kotorász(ik), legelész(ik)	
-dogál/-degél/-dögél	fújdogál, mendegél, üldögél	
-ol/-el/-öl, -kol/-kel/-köl	kuruttyol, kelepel, püföl, horkol, esdekel, prüszköl	
-ikél/-ikál	eszikél, sétikál	
-dokol/-dekel/-dököl	füldokol, nyeldekel, tündököl	
-z, -oz(ik)/-ez(ik)/-öz(ik), -ó(d)zik/-ő(d)zik,	kiáltoz(ik), éledez(ik), öntöz, vajaz	
-l, -ál, -kál, -dal/-del/-dál	dobál, kárál, furkál, bujkál, szabadal, lépdél, harapdál	
-od/-ed/-öd, -kod/-ked/-köd	bököd, kapkod, lépked, röpköd	
-gál/-gél, -igál	húzgál, nevetgél, huzigál	
-dös/-des/-dös	rugdos, verdes, lökdös	
-doz(ik)/-dez(ik)/-döz(ik)	csukladozik, töredezik, lődöz	
Mozzanatos igeképzők (pillanatnyi)		
-an/-en	csattan, szökken	

-int	köhint, suhint, dobbant, hessent	
-amlík/-emlík/-ámlík	háramlík, gyülemlík, csillámlík	
-all/-ell	sugall, lövell, zöldel	
Mozzanatos igeképzők (kezdet)		
-d/-ad/-ed	apad, reped	
-odik/-edik/-ödik, -ódik/-ödik	kucorodik, heveredik, göngyölödik húzódik képzlődik	
-dul/-dül	rámordul, rezdül	
-dít	mozdít	
Műveltető igeképzők		
-t, -at/-et, -tat/-tet, -aszt/-eszt	serkent, írat, tépet, rajzoltat, kerestet, apaszt	
-al/-el, -lal/-lel	forral, növel, hizlal, érlel	
-ít, -sít	szakít	
-ajt/-ejt	szakajt, veszejt	
Szenvedő Igeképző		
-at(ik)/-et(ik), -tat(ik)/-tet(ik)	megbízatík, kéretík, kívántatík, elintéztetík	
Visszaható igeképző		
-kod(ik)/-ked(ik)/-köd(ik), -koz(ik), -kez(ik)/-köz(ik)	ruházkodik, őrizkedik, fészülködik, szárítkozik, szépítkezik, törülközik	
Ható Igeképző		
-hat/-het	húzhat, kérhet	

Főnévképzők ♦		
Igére illeszkedő főnévképzők		
-ás/-és	privatizálás, menedzselés, újítás, vetés	
-t, -at/-et	fordulat, kímélet, lét, jártában, javaslat, felelet	
-aj/-ej	zsivaj, zörej, csevej	
-alom/-elem, -dalom/-delem	hatalom, kérelem, birkodalom, jövedelem	
-mány/-mény, -vány/-vény	koholmány, festmény, firkálmány, járvány, kérvény	
-ék, -dék/-adék/-edék, -lék/-alék/-elék, -ték	maradék, teríték, ajándék, váladék, lepedék, moslék, ázalék, töltelék, mérték, nyomaték	
-omás	állomás, látomás	
-tal/-tel	ital, hitel	
-tyú/-tyű, -attyú/-ettyű	fogantyú, dugattyú, pörgettyű	
-ány/-ény	ármány, érvény	
-al/-el, -ál/-él, -ály/-ély	vonal, lepel, fonál, kötél, osztály, szegély	
-asz/-esz	támasz, eresz	
-ár/-ér	tanár, tündér	
-da/-de, -oda/-öde	járda, böngészde, uszoda, öntöde	
Névszóra illeszkedő főnévképzők		
-ság/-ség	fáradtság, sietség, nyereség, szépség	
általános kicsinyítő képző (-ka/-ka, -cska/-cske, egyebek)	bácsika, Dorka, néni	
régies kicsinyítő képző (-ikó, -kó, egyebek)	házikó, lábikó, Jankó	

-s/-as/-es/-os/-ös	fás; butikos; mázsás, kilences, ötös	
-ász/-ész	távirdász, kertész	
-zat/-zet	izomzat, közet	
-sdi	katonásdi, esküvősd	
-onc/-enc/-önc	különc, tanonc	
-lat/-let	bizonylat, készlet	
Melléknévképzők ○		
Igére illeszkedő melléknévképzők		
-ós/-ös	rágós, reszketős	
-ékony/-ékeny	fogékony, érzékeny	
-ag/-eg	roskátag, hallgatag, reszketeg	
-ánk/-énk	falánk, élénk	
Főnévre illeszkedő melléknévképzők		
-s/-as/-es/-os/-ös	kőkényes, tükrös; barnás; lányos; hatos (busz)	
-ű/-ű, -jű/-jű	(sas)orrú, (jó) füllű, (széles) ajtajú, (éles) elméjű	
-i, -si	városi, rendőri, orvosi, zsugori, falusi	
-nyi	tenyényi, CD-lemeznyi	
-só/-ső	hátsó, alulsó	
-atos/-etes	szorgalmatos, szerelmes	
-atlan/-etlen, -talan/-telen	sótlan, gondatlan, ártatlan, fedetlen	
Számok		
-dik	hatodik	

-d	<i>hatod</i>	
----	--------------	--

Igenévképzők		
Főnévi igenév		
-ni	<i>sétálni, hallani</i>	
Melléknévi igenév		

-ó/-ő	<i>alvó, fekvő</i>	
-t/-tt	<i>zárt, gyakorlott, képzett, tömött</i>	
Határozói Igenév		
-va/-ve	<i>ázva, lépve</i>	
-ván/-vén	<i>szántván, ülvén</i>	

(3.2) Jelek

A jelek már jóval egyszerűbbek, ugyanis meghatározott mennyiségű van belőlük. Sőt, legtöbbjüket névmásokkal fejezzük ki. Mondatszerkezetben ugyan tudnak egy kissé kacifántosak lenni, alapjáraton nem bonyolultak. Minden jelet hullámos vonallal kötünk a szótőhöz.

Igejelek

Igejelekből a módok jelzői léteznek: feltételes, felszólító és múlt. Ennél nem is bonyolultabb a szoláris magyar igejel rendszere.

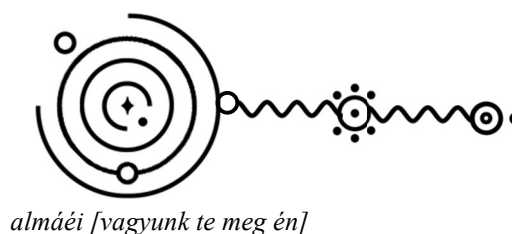
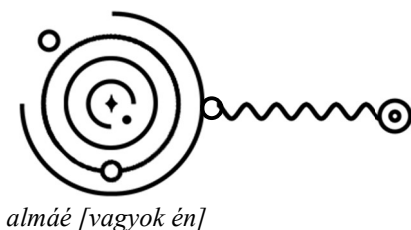
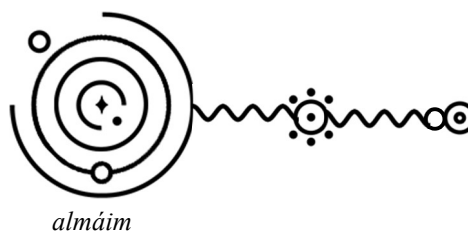
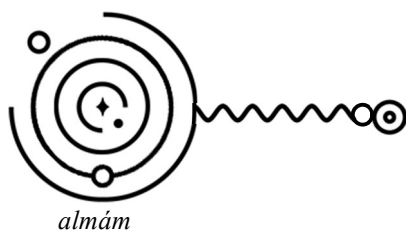
Feltételes	Felszólító	Múlt

Főnévjelzők

Főneveknél két nagy csoportra lehet bontani a jeleket: többesszám jele:

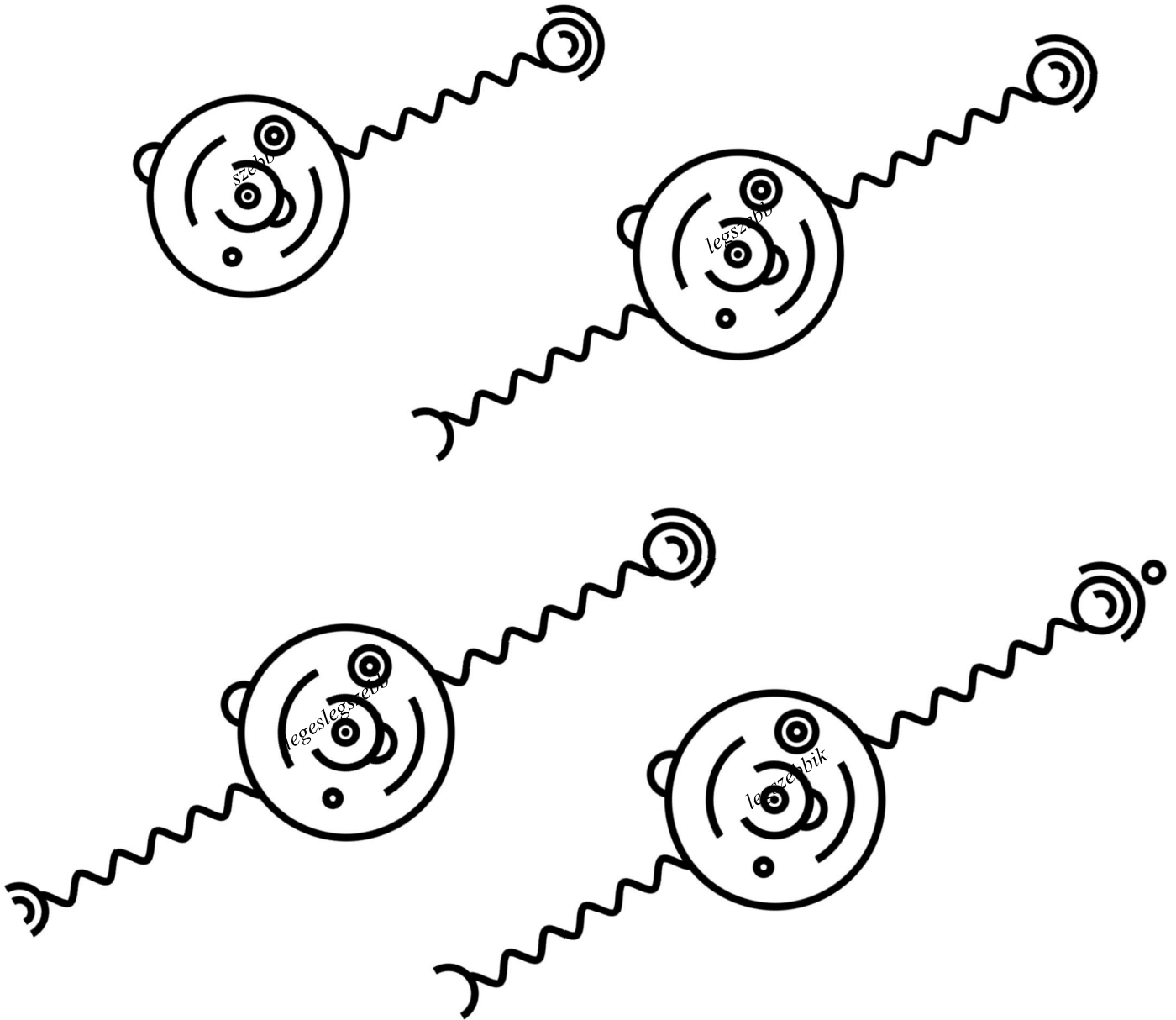

és minden más. A többes számot leszámítva ugyanis a birtokkal kapcsolatos jelek léteznek. Itt a már említett névmásokat (2.2.) használjuk. Ezekből pedig megintcsak két féle van: birtokjel (-é) és birtokos személyjel (az összes többi, lásd a példákat). Ezt a kettőt az különbözteti meg, hogy a kis karika a hullámos vonal melyik oldalán található, ugyanis amelyik kört érinti, az lesz a birtokos. És ide is be tudja ékelni magát a többesszám (-i).

Melléknévjelek

Melléknevekből van a legegyszerűbb dolgunk jel-ügyileg, ugyanis csak egy féle van belőle, a fokozás. Habár az a szóban nem csak a jel helyére illeszkedik, hanem a szó elejére is, ezért ilyen nyílszerűen fejezzük ki a *leg-* és a *legesleg-* előtaggal rendelkező fokozatjeleket. Egy különleges esetről beszélünk, az pedig a kiemelő (*-ik*) fokozás.

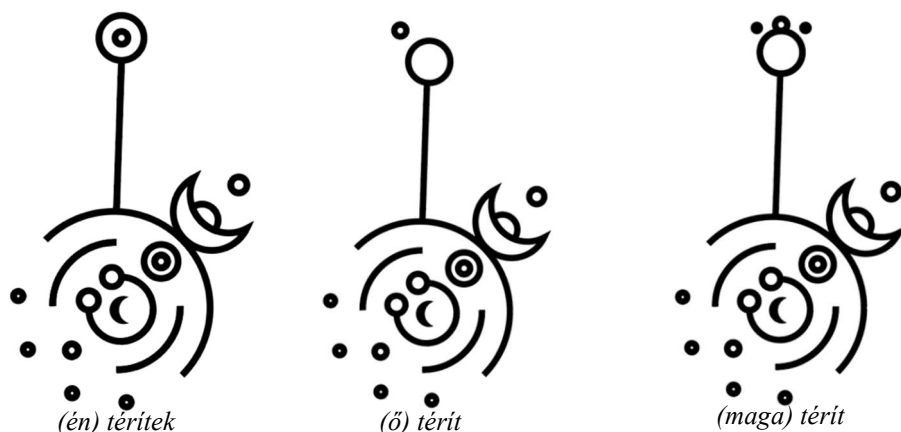

(3.3) Ragok

Ragokból, csakúgy, mint a jelekből, meghatározott számú van. Ezeket egyenes vonallal kötjük a szóhoz.

Igeragok

Az igéknek a ragjai a személyragok. Itt is a névmások szimbólumait használjuk fel. Az E/3 és a magázódó ragozásnak, ugyan a magyarban nincsen külön írásbeli jele, szoláris magyarban megkülönböztetjük. Olykkor tárgyas személyi igeragról is beszélünk (bővebben 4.3.)

Névszó ragok

A névszókra (melléknemekre és főnevekre) úgynevezett esetragokat illesztünk. Ezeket szintén egyenes vonallal kell illeszteni, és különösebb szabály nem vonatkozik rájuk.

-t (tárgyrag)	⊙
-ban/-ben	⊙⊙
-ba/-be	⊙⊙
-ból/-ből	⊙⊙
-on/-en/-ön	⊙⊙
-ra/-re	⊙⊙
-ról/-ről	⊙⊙
-nál/-nél	⊙⊙

-hoz/-hez/-höz	⊙⊙
-tól/-től	⊙⊙
-val/-vel	⊙⊙
-vá/-vé	⊙⊙
-nak/-nek	⊙⊙
-ért	⊙⊙
-ig	⊙⊙
-ként	⊙⊙

-ul/-ül	⊙⊙
-nként	⊙⊙
-stul/-stül	⊙⊙
-képp	⊙⊙
-képpen	⊙⊙
-kor	⊙⊙
-anta/-ente	⊙⊙
-an/-en (határozórag)	⊙⊙

(4.) Mondatok

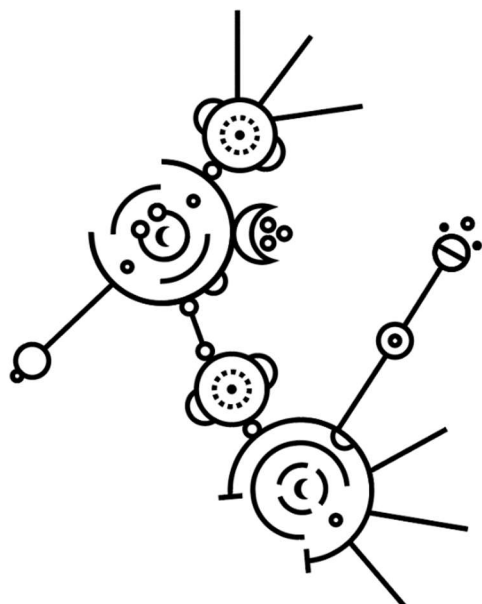
Tekintve, hogy a szoláris magyar elsősorban a morfológiára, szótanra épít, a mondatok nem különböznek különösebben a hagyományos írott magyar nyelvtől. Egyszerűen leírjuk a szavakat egymás után.

(4.1.) Mondatok felépítése

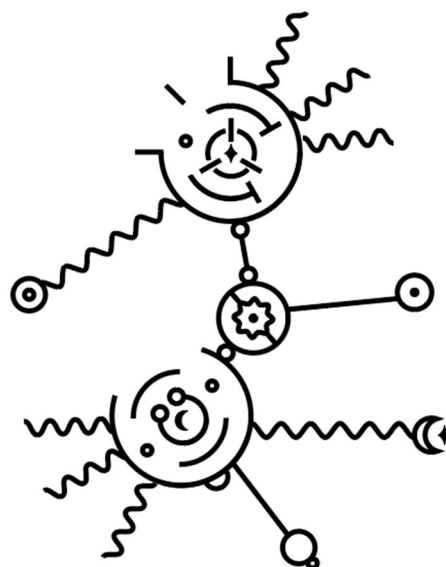
Az, hogy honnan kezdjük a mondatot nem számít, bármilyen irányba haladhat. A szavakat szóközzel, vesszővel, pontosvesszővel, illetve kettősponttal választjuk el.

szóköz	vessző	pontosvessző	kettőspont
○	○—○	○+○	○●○

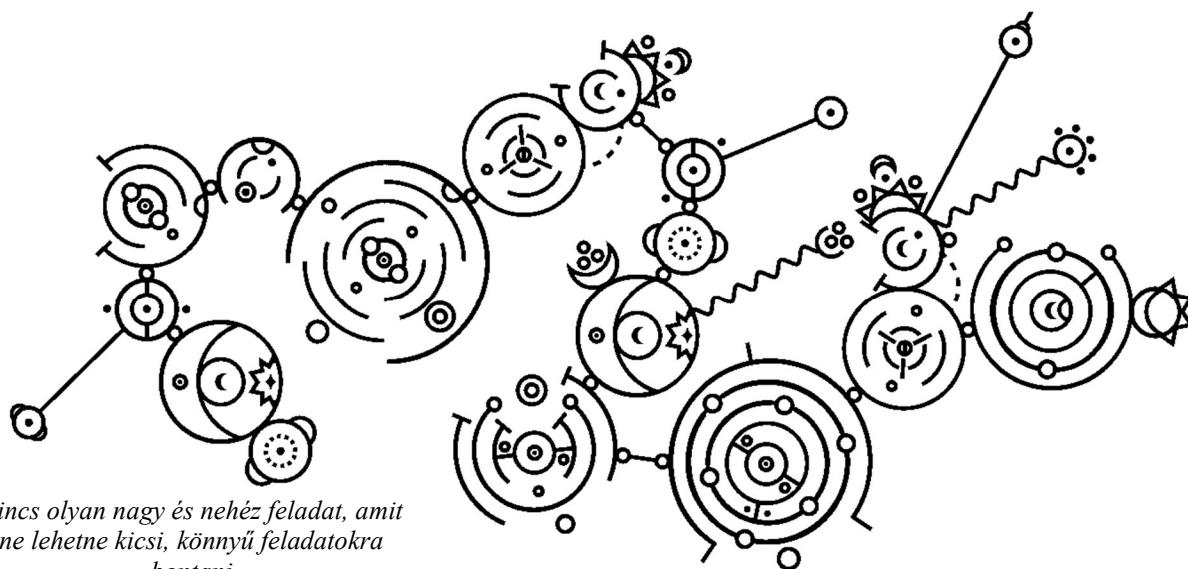
A kijelentő mondat végén szereplő pontot nem ábrázoljuk. A felkiáltó és kérdő mondatokat a mondat elején és végén három egyenes illetve hullámos vonallal jelöljük.

Nem teheted, nem engedem!

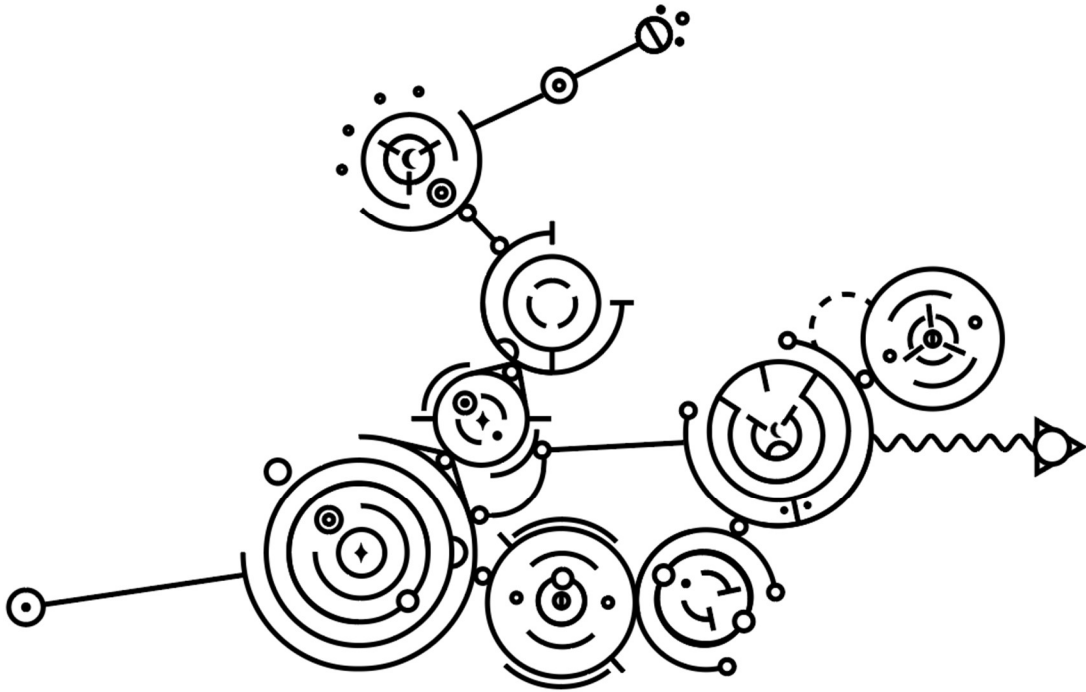
Fiam, mit tettél?

*Nincs olyan nagy és nehéz feladat, amit
ne lehetne kicsi, könnyű feladatokra
bontani*

(4.2.) Határozott névelő

A határozott névelőt nem írjuk ki betűvel, helyette az előző szóból (vagy ha nincs előző szó akkor egy szóközjelből) húzunk két egyenest, ami közre öleli a szót, amelyre a határozott névelő vonatkozik.

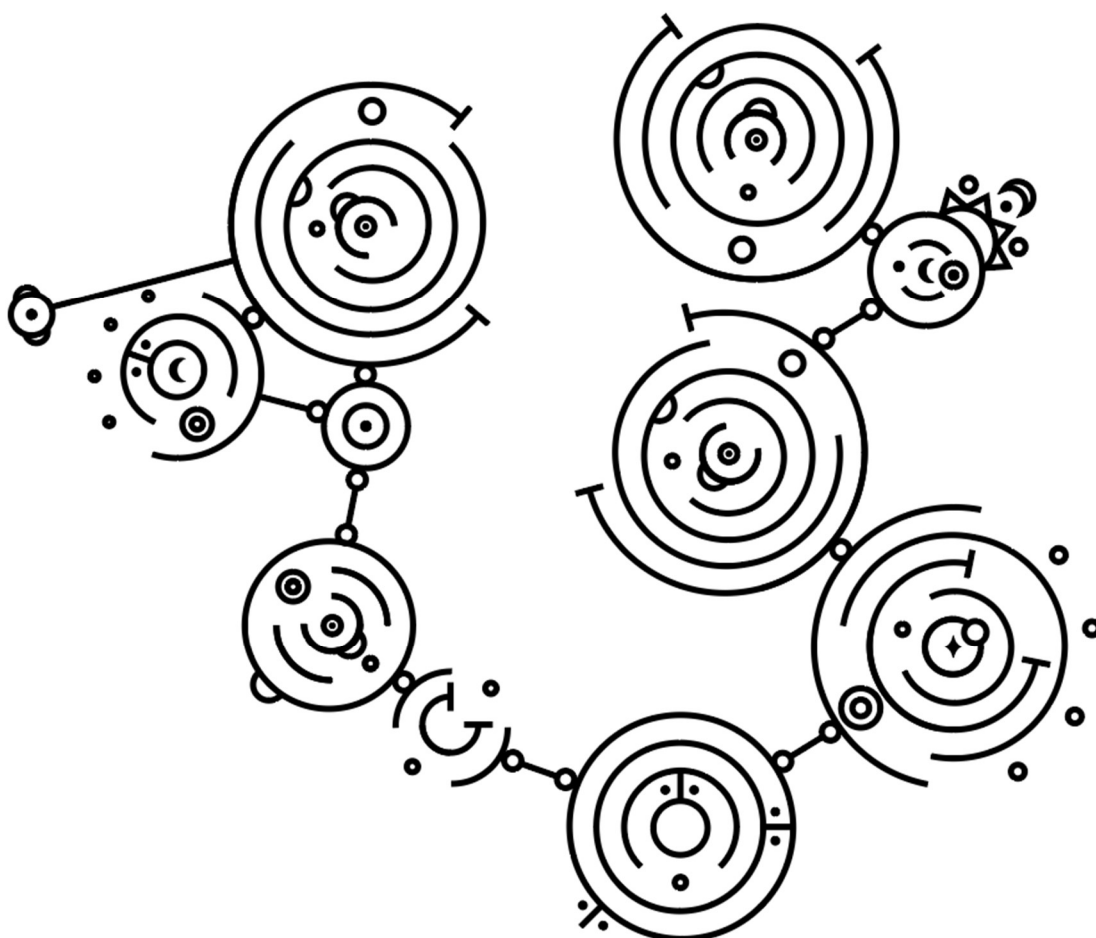

Várom, hogy az ég a lámpát megint gyűjtsa fel.

(4.3.) Kapcsolatok jelölése

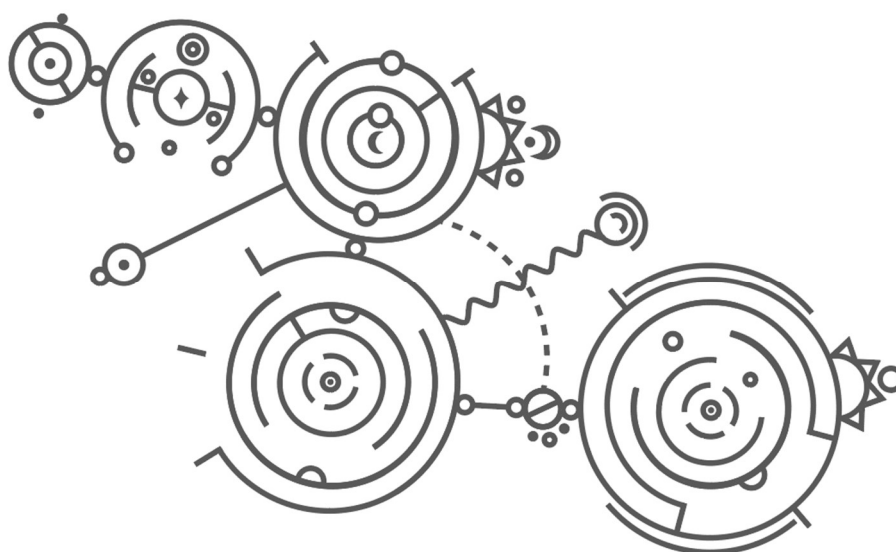
Ha egy igei személyrag vagy birtokos jelenik meg a mondatban, olykor a névmásra már utaltunk korábban (vagy fogunk utalni később). Ilyenkor, úgy, mint a fentebbi példában, kapcsolatok jönnek létre a szavak között. A gyűjtsa fel egy tárgyas igerag, vagyis nem csak arra a kérdésre válaszol, hogy ki gyűjtsön, hanem arra is, hogy mit gyűjtsön a cselekvő (az *ég a lámpást*), így hasonló módon, mint a többesszámú birtokjelnél kötődnek össze az elemek (ugyanez történik a „várom” szóban, *én várom azt*). Viszont a „gyűjtsa” példában névmások helyett a korábban leírt „ég”, majd „lámpa” szóba csatlakozik.

Szaggyatott vonallal lehet jelölni azokat a kapcsolatokat, amiknek nincsen morfológiai jelentésük, de érdemes tudatni az olvasóval.

Szabad élet, szabad madár, jajj de szép, ki szabadon jár

Ebben a példában a *ki* névmás az, aki *jár*, így az igerag belé kanyarodik vissza.

Ami két mondatnál hosszabb, az hazugság

Itt a szaggatott vonallal tudatjuk, hogy *az* hosszabb két mondatnál